

Twee-in-een

De oude alchemisten hoopten door het mengen van verschillende metalen het begerenswaardige goud te kunnen maken. Dat lukte ze niet. Maar al experimenterend deden ze wel bijzondere uitvindingen. Wat gaat het samenvoegen van het financiële verslag en het duurzaamheidsverslag opleveren? Het is een internationale trend. Accountant Deloitte gelooft in het voordeel van integratie.

Door Jan Bom Illustratie door Ytje

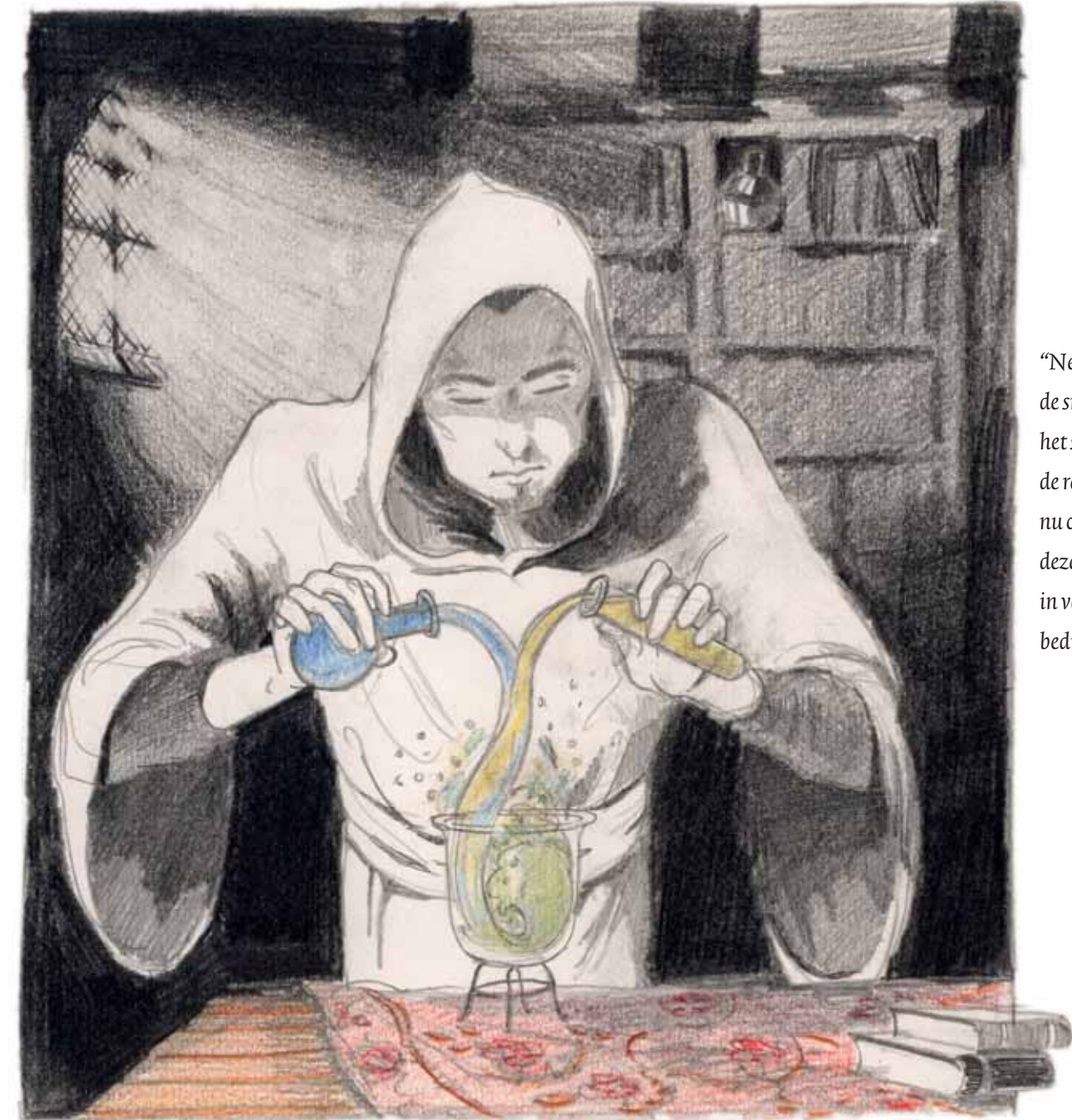
En accountant die het geïntegreerde duurzaamheidsrapport van een accountant controleert. Hanneke van Scherpenzeel zit bovenop de twee belangrijkste trends van dit jaar. Ze bundelt het duurzaamheidsverslag van Deloitte Nederland met het financiële verslag, dat vervolgens integraal ter goedkeuring wordt aangeboden aan de 'huisaccountant', Ernst & Young. De presentatie van beide rapporten valt dus ook tegelijkertijd. Ze is eigenlijk laat, maar het boekjaar van haar internationale onderneming eindigt nu eenmaal niet op 1 januari, maar op 31 mei. Het is meer bijzonder dan het op het eerste oog lijkt. In een Europese richtlijn staat al jaren dat bedrijven in hun financieel verslag gegevens moeten opnemen over hun MVO-inspanningen. De Nederlandse Raad voor de Jaarverslaggeving liep hierin zelfs voorop. Maar ook al heeft dit voorschrift kracht van wet, bedrijven volgen de verplichting nauwelijks op. De samenvoeging door Deloitte zegt iets over de bijzondere status van het duurzaamheidsverslag. Die is blijkbaar hoger dan die van het sociale jaarverslag, of het milieujarverslag. Dat zijn rapportages waar je zelden of nooit iets meer van hoort. Bij Akzo Nobel bijvoorbeeld stakte enkele jaren geleden de publicatie op internet van het ooit bij medewerkers zo geliefde sociale verslag. Er is nog nooit een onderneming geweest die bedacht om deze rapporten integraal onderdeel te maken van het financiële verslag. Deloitte maakt het onderscheid tussen de echte financiële kerngegevens en de duurzaamheidsverrichtingen nog wel duidelijk. Van Scherpenzeel, verantwoordelijk voor het MVO-beleid bij deze accountant in Neder-

land: "Het is een integrale presentatie geworden met eenzelfde soort indeling en vormgeving, maar wel afzonderlijk herkenbaar. De kleurtinten zijn anders. We willen ons duurzaamheidsbeleid niet laten ondersneeuwen. Onze stakeholders moeten dit stuk makkelijk kunnen vinden. Het totaal van beide rapporten is iets dunner dan wanneer we ze apart zouden presenteren."

Minder papierverspilling

Net iets eerder dan Deloitte publiceerde ook De Nederlandse Financierings-Maatschappij voor Ontwikkelingslanden (FMO) een gecombineerd jaarverslag, dat eveneens extern werd geverifieerd, door KPMG Sustainability. FMO wilde hiermee 'een signaal afgeven dat duurzaamheid een volwaardig en vanzelfsprekend onderdeel van haar core business is'. Bedoeld wordt dat FMO als ontwikkelingsbank wil laten zien dat sociale en milieubelangen een integraal onderdeel vormen van de manier waarop zaken worden gedaan. Een andere innovatieve stap die FMO met dit verslag heeft gezet, is dat de jaarcijfers, die ongeveer zestig pagina's beslaan, voor het eerst zijn vastgelegd op een cd. Door deze niet op te nemen in het gedrukte verslag worden in totaal rond de 150 duizend papieren pagina's bespaard, wat gelijk staat aan ongeveer 750 kilo papier. FMO liet weten: "Als alle vijfduizend Nederlandse bedrijven met meer dan honderd werknemers dit voorbeeld zouden volgen, zouden al snel zestigduizend bomen kunnen worden gespaard." Volgens de Global Reporting Initiative (GRI) loopt Nederland in het bundelen van de verslagen iets achter op de rest van Europa, als conti-

nent goed voor de helft van alle duurzaamheidsverslagen van deze wereld. Researcher Marjella Alma constateert: "Nederland lijkt niet de snelste te zijn met het samenvoegen van de rapporten. Je ziet nu overal ter wereld deze ontwikkeling al, in verschillende bedrijfstakken zelfs. We hebben een geïntegreerd rapport binnen gekregen uit Brazilië, van Aracruz Celulose, een papierfabriek. Uit Italië kregen we het rapport van Wind, een telecommunicatiebedrijf. Uit Zuid-Afrika kregen we een gecombineerd verslag van Barloworld Ltd, een industriële onderneming. Uit Noorwegen kwam Norsk Hydro, uit Zwitserland Hoffman La Roche en uit Spanje de bank Ibercaja. Spanje is op dit moment trouwens het land met de meeste ondernemingen die een duurzaamheidsverslag publiceren." Is deze trend een blijvertje? Gaat de rest van het bedrijfsleven de komende jaren volgen? Misschien ook om het beursanalisten gemakkelijker te maken de duurzaamheidscijfers in te zien en mee te nemen in een beter afgewogen waardeoordeel? Accountant dr. Johan Piet van TranspaRAbility moet het nog zien. "Ik denk dat dit nog minstens twintig jaar zal duren. Waarom? Omdat beide verslagen andere lezersgroepen hebben met eigen informatiebehoeften. De beoordeling van maatschappelijke prestaties door beleggingsanalisten is nog geen gangbare praktijk, bij analisten van de duurzame fondsen uitgezonderd." Piet, vanaf het prille begin nauw betrokken bij het formuleren van de richtlijnen voor duurzaamheidsverslagen van de GRI, is dan ook geen voorstander van een snelle integratie. "Het maatschappelijke jaarverslag en het financiële verslag hebben zich tot dusverre zelfstandig ontwikkeld. Ik zou er voor pleiten voorlo-

"Nederland lijkt niet de snelste te zijn met het samenvoegen van de rapporten. Je ziet nu overal ter wereld deze ontwikkeling al, in verschillende bedrijfstakken zelfs."

pig nog geen integratie na te streven. Maatschappelijke berichtgeving is de laatste twintig jaar schoorvoetend op gang gekomen. Ook al zijn wij trots op de huidige verslagen en op de GRI met haar nieuwste richtlijnen, het laatste woord over de wenselijke vorm en kwaliteit is nog lang niet gevallen. Verankering zou de groei remmen."

Geen overheidsverslag

Piet doelt hierbij op het feit dat overheden, ngo's en ook sommige sectoren van het bedrijfsleven achterblijven, zowel met MVO als met de berichtgeving daarover. Toch zijn deze organisaties van groot maatschappelijk belang. De meeste ondernemingen moeten

nog een balans vinden in het omgaan met de belangen van alle betrokkenen. Piet vindt: "Politici en beleidsmakers luisteren graag naar vertegenwoordigers van de industrie, maar niet naar de burgers, ook al zijn dat toch de klanten van de overheid." Piet houdt graag beide benen op de grond, want dat doen bedrijven ook. Hij plaatst kanttekeningen bij de andere trend, de toenemende verificatie van duurzaamheidsverslagen door accountantskantoren. De kosten en baten van het duurzaamheidsbeleid zijn volgens de ex-Deloitte en ex-KPMG-vennoot onderhevig aan theoretische grondslagen van kosten en baten. Piet: "Ondernemers vragen zich af: wat kost het MVO-beleid en wat levert het me op?

Als je die insteek kiest, hou je rekening met de wet van de afnemende meeropbrengsten. Populair gezegd: met duurzaam ondernemen is het makkelijk eerst het laaghangende fruit te ontdekken en te plukken. Naarmate je ingewikkelder zaken gaat uitvoeren, lopen de kosten en opbrengsten verder uit elkaar. Dat geldt ook voor verificatie van het rapport door externe partijen. Controle voegt iets toe, als het belang van het verslag bij stakeholders heel hoog is. Dan kan een externe controle de gepresenteerde gegevens geloofwaardiger maken. Maar de kosten zijn hoog. Een internationaal opererend industrieel bedrijf is vele tonnen kwijt, tot een miljoen euro. Dat is een fractie van de totale verificatiekosten voor het financiële ver-

P+ top 23

COMPANY NAME	SECTOR NAME	COUNTRY	PRICE (€)	CCY	NUMBER	SALES	MARKET	12 MONTH
					OF	(€ X MLN)	CAP	PERF. (€)
					EMPLOYEES		(€ X MLN)	PERCENTAGE
Banco Bilbao VA	Banks	Spain	16.8	EUR	98.553	29.049	59.673	0,7
Telefonica Sa	Telecommunication Services	Spain	17.55	EUR	232.996	52.901	83.073	37,5
Glaxosmithkline Plc	Pharmaceuticals, Biotechnology	Britain	1240	GBp	101.802	34.050	103.695	12,3 -
Bg Group Plc	Energy	Britain	733	GBp	4.665	10.462	36.558	3,6
Prudential Plc	Insurance	Britain	638.5	GBp	22.948	52.699	23.188	13,3
Nokia Oyj	Technology Hardware & Equipment	Finland	21.37	EUR	68.483	41.121	84.021	32,7
Diageo Plc	Food Beverage & Tobacco	Britain	1015	GBp	21.972	10.608	39.410	10,0
Volkswagen Ag	Automobiles & Components	Germany	145.4	EUR	324.875	104.875	51.209	135,6
Marks & Spencer Gr Plc	Retailing	Britain	601	GBp	75.871	12.670	15.095	6,1
Rwe Ag	Utilities	Germany	80.65	EUR	68.534	42.871	45.054	15,0
Bhp Billiton Plc	Materials	Britain	1234	GBp	33.184	26.428	42.296	22,5
Adecco Sa-Reg	Commercial Services & Supplies	Switzerland	77.45	CHF	35.007	20.417	8.960	10,5
Air Liquide	Materials	France	90.8	EUR	35.900	10.949	21.968	17,5
Pearson Plc	Media	Britain	753.5	GBp	29.283	6.065	8.981	3,2
Ing Groep Nv-Cva	Diversified Financials	Netherlands	28.38	EUR	119.801	122.877	62.713	10,9 -
Sap Ag	Software & Services	Germany	38.37	EUR	39.900	9.402	48.654	4,4
Skf Ab-B Shares	Capital Goods	Sweden	128.75	SEK	41.090	5.736	6.258	32,1
Adidas Ag	Consumer Durables & Apparel	Germany	42.87	EUR	26.376	10.084	8.727	13,2
Tnt Nv	Transportation	Netherlands	30.2	EUR	139.222	9.948	11.833	7,8
Metro Ag	Food & Staples Retailing	Germany	56.16	EUR	263.794	59.882	18.315	24,6
Reckitt Benckiser Plc	Household & Personal Products	Britain	2616	GBp	20.300	7.216	27.586	23,4
Accor Sa	Consumer Services	France	57.06	EUR	170.417	7.533	13.600	28,3
Asml Holding Nv	Semiconductors & Semiconductor	Netherlands	19.94	EUR	5.594	3.597	9.469	23,2

© SNS Asset Management/P+

Rapportdatum: 16 augustus 2007

slag, maar toch. Is dat het waard? Ik geloof niet dat beursanalisten een geïntegreerd duurzaamheidsverslag eerder zullen inkijken. Zij hebben al een eigen hoog ontwikkeld beoordelingssysteem, waar MVO-aspecten wel in worden meegenomen, maar niet dominant zijn.”

Met goedkeuring

Deloitte is niet de eerste onderneming die dit jaar het duurzaamheidsverslag ter goedkeuring overlegde aan een accountant. De Rabobank en ABN Amro deden dat eerder, voor de verslagen over 2006. KPMG Sustainability verzorgde voor de Rabobank de check. Bijzonder detail: de Europees bekroonde rapportage van de Rabo is alleen in digitale vorm verkrijgbaar. De bank verzorgde voor een groter publiek wel een verslag, maar zonder alle detailgegevens. Delta Lloyd (verificatie: PriceWaterhouseCoopers) deed dat eerder ook, met een magazine-achtige uitgave. Alle ‘kale’ GRI-cijfers, ook wel bekend als de content-index, zijn op de speciale duurzaamheidsite van de verzekeraar te bekijken. Een bijkomend voordeel van deze sobere cijferpresentatie: verschillende duurzaamheidsverslagen zijn zo veel makkelijker met elkaar te vergelijken. Dat geldt ook voor de

presentatie in het papieren verslag overigens, een zaak die de GRI erg toejuicht. Bij alle experimenten telt het argument van papierverspilling mee: waarom papier verbruiken als geïnteresseerden de informatie ‘op hun eigen moment’ ook op internet kunnen vinden? De Veluwe Afvalrecycling (VAR) merkte bijvoorbeeld dat het speciale vouwblad voor buurtbewoners van de verwerkingsinstallaties minder reacties opleverde dan het veel uitgebreidere verslag op internet. KPMG heeft inmiddels vijftig duurzaamheidsverslagen nagerekend, de eerste in 2003, als meest recente die van Fortis, Numico en Nutreco. Hoe groot acht KPMG-manager Thomas Ursem de kans dat steeds meer ondernemingen de twee rapporten gaan bundelen? “Dat hangt erg van je lezersgroep af. Bij FMO lag bundeling voor de hand, omdat duurzaamheid zo in de kern van deze ontwikkelingsbank zit. Aan de andere kant zie je dat een trendset-tend bedrijf als Novo Nordisk ook tot een geïntegreerd rapport is over gegaan. Het is een farmaceutisch concern dat altijd hoog op lijstjes staat. Dan ontstaat al snel de vraag: moet je dit volgen? Maar ik weet van klanten dat zij, voordat zij deze kwestie beantwoorden, eerst antwoord willen vinden op de vraag voor wie je

eigenlijk rapporteert. Wie verstandig is, laat er eerst een uitgebreide stakeholders-analyse aan vooraf gaan.”

En die bulk van de beursanalisten dan, worden die niet gedwongen de duurzaamheidsrapporten toch eens een keertje in te gaan zien?

Ursem: “Zij lezen al steeds breder hoor, kijken ook steeds vaker naar het directieverslag met de strategische vooruitzichten. En ook interessant is het gelijktijdig publiceren van het financiële verslag met het duurzaamheidsverslag. Na de eerste lastige jaren, waarin al die milieu- en sociale data nog opgezocht moesten worden, kan dat nu veel sneller. Dat heb je dus bij DSM zien gebeuren, waar het duurzaamheidsverslag en het financiële rapport in dezelfde omslag zijn gestoken. Dat krijgt de beurs dus tegelijkertijd te zien, ook al zijn de rapporten niet gebundeld. Philips presenteert de rapporten dit jaar ook tegelijk. Misschien is deze ontwikkeling nog wel belangrijker dan de bundeling op zich.”

www.deloitte.nl
www.corporateregister.com/gri/
www.transparability.nl
www.kpmg.nl/sustainability